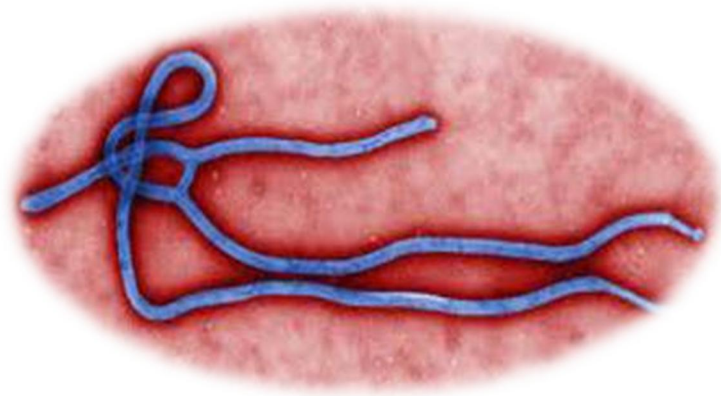

คู่มือ

ความรู้ ความเข้าใจ ป้องกันภัยโรคติดเชื้อไวรัสอีโบลา
สำหรับ อสม.

สุขภาพดี
เริ่มต้นที่นี่

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

กระทรวงสาธารณสุข

คำนำ

โรคติดเชื้อไวรัสอีโบลา (Ebola Virus Disease: EVD) จัดอยู่ในกลุ่มโรคที่มีความเสี่ยงสูง เป็นโรคติดต่ออันตรายและต้องแจ้งความ เนื่องจากยังไม่มีวัคซีนป้องกันและยาเฉพาะสำหรับการรักษา สถานการณ์การระบาดของโรคในปัจจุบันที่เกิดขึ้นในประเทศแถบแอฟริกาตะวันตก ถือว่ามีความรุนแรงและมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้น จนกระทั่งองค์การอนามัยโลกได้ประกาศให้โรคนี้เป็นภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ

การเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์การเกิดโรคในชุมชน ถือได้ว่า อสม.มีส่วนสำคัญและเป็นกำลังหลักที่จะช่วยสื่อสารสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชนในชุมชน อีกทั้งช่วยเฝ้าระวัง ป้องกันความเสี่ยงของการเกิดโรคติดเชื้อไวรัสอีโบลาในชุมชนได้

หวังว่า คู่มือเล่มนี้ จะช่วยให้เพิ่มพูนความรู้ ให้แก่ อสม. ในเรื่องโรคติดเชื้อไวรัสอีโบลา และช่วยสร้างเครือข่ายในการเฝ้าระวังและป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสอีโบลาในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต่อไป

ด้วยความปรารถนาดีจาก

คณะผู้จัดทำ

สิงหาคม 2557

สารบัญ

	หน้า
โรคติดเชื้อไวรัสอีโบลา..คืออะไร?	4
โรคติดเชื้อไวรัสอีโบลา..ติดต่อได้อย่างไร?	4
โรคติดเชื้อไวรัสอีโบลา..มีอาการอย่างไร?	4
โรคติดเชื้อไวรัสอีโบลา..รักษาอย่างไร?	5
โรคติดเชื้อไวรัสอีโบลา..ป้องกันอย่างไร?	5
บทบาทของ อสม. ในชุมชน	6
คณะผู้จัดทำ	7

โรคติดเชื้อไวรัสอีโบลา..คืออะไร?

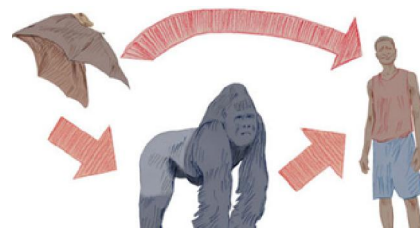
โรคติดเชื้อไวรัสอีโบลา เดิมเรียกว่า โรคไข้เลือดออกอีโบลา พบครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2519 ณ สาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก ใกล้แม่น้ำอีโบลา ประกอบด้วย 5 สายพันธุ์ ได้แก่ สายพันธุ์ไอเวอรี่โคสต์ สายพันธุ์ซูดาน สายพันธุ์ซาร์อี สายพันธุ์เรสตัน และสายพันธุ์ Bundibugyo สายพันธุ์ที่ก่อให้เกิดการระบาดในแอฟริกา คือ สายพันธุ์ซูดาน ซาร์อีร์ และ Bundibugyo ทำให้มีอัตราป่วยตายประมาณ ร้อยละ 60 – 90

โรคติดเชื้อไวรัสอีโบลา..ติดต่อได้อย่างไร?

โรคติดเชื้อไวรัสอีโบลา สามารถติดต่อได้จาก 2 ทาง คือ

- ติดต่อกับสัตว์ โดยการสัมผัสตัวสัตว์ สารคัดหลั่ง หรือ รับประทานสัตว์ที่มีเชื้อ

- ติดต่อกับคนสู่คน โดยการคลุกคลี ใกล้ชิด สัมผัสกับเลือด หรือสารคัดหลั่ง ได้แก่ น้ำมูก น้ำลาย ปัสสาวะ อุจจาระ หรือน้ำอสุจิของคนติดเชื้อโรคนี้ (ยังไม่มีรายงานการติดต่อทางการหายใจ)

โรคติดเชื้อไวรัสอีโบลา..มีอาการอย่างไร?

โรคติดเชื้อไวรัสอีโบลา มีระยะฟักตัวประมาณ 2 - 21 วัน โดยมากจะแสดงอาการดังนี้

- ไข้สูงเฉียบพลัน
- อ่อนเพลียมาก
- ปวดศีรษะและเจ็บคอ
- ปวดกล้ามเนื้อมาก

ต่อจากนั้น จะมีอาการ อาเจียน ท้องเสีย มีเลือดออกตามอวัยวะต่างๆ มีผื่นเลือดออกที่ผิวหนัง ตับและไตทำงานบกพร่องและเสียชีวิตในที่สุด

โรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า..รักษาอย่างไร?

ปัจจุบันยังไม่มีตัวยาที่ใช้รักษาโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า การรักษา จึงเป็นการรักษาประคับประคองตามอาการ เช่น การให้ยาแก้ปวด ยาลดไข้ การให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ การให้ออกซิเจน แต่เนื่องจากเป็นโรคที่รุนแรง การรักษาจึงเป็นการรักษาในโรงพยาบาล (มีการแยกผู้ป่วย)

โรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า..ป้องกันอย่างไร?

ปัจจุบันยังไม่มีวัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าทั้งในสัตว์และในคน ดังนั้นการป้องกันจึงขึ้นกับพฤติกรรมของเราเองที่สำคัญ คือ

- ไม่กินสัตว์ที่อาจเป็นพาหะโรค โดยเฉพาะปรุงไม่สุกทั่วถึง การไม่เข้าไปในถิ่นที่มีสัตว์ที่เป็นพาหะโรคอาศัยอยู่ รวมถึงการไม่สัมผัสสารคัดหลั่งหรือซากสัตว์ต่างๆ นอกจากนั้นถ้าพบสัตว์ตายหรือซากสัตว์ตาย ที่ไม่ทราบสาเหตุหรือที่สงสัยการตายจากติดโรค ต้องแจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรค

- หลีกเลี่ยงการคลุกคลีใกล้ชิดผู้ป่วย ถ้าต้องดูแลผู้ป่วย เช่น คนในครอบครัว หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข จะต้องเคร่งครัดในการปฏิบัติต่างๆ ในการดูแลผู้ป่วย และในการดูแลตนเอง เช่น ความสะอาดของเสื้อผ้า ปลอกหมอน ผ้าปูที่นอน ที่นอน ผ้าเช็ดหน้า ผ้าเช็ดตัว เครื่องใช้ส่วนตัวต่างๆ การใช้ถุงมือ การใช้หน้ากากอนามัย การล้างมือ การรักษาความสะอาด จาน ชาม ช้อน แก้วน้ำ การดูแลสารคัดหลั่งของผู้ป่วย ที่รวมถึง เหงื่อ แผล น้ำมูก น้ำลาย อาเจียน การไอ จาม ปัสสาวะ และอุจจาระผู้ป่วย

บทบาทของ อสม. ในชุมชน

อสม. มีบทบาทสำคัญในการเฝ้าระวังป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า ดังนี้

1. เฝ้าระวังโรคในชุมชน

- ค้นหาผู้ป่วยในชุมชน โดยค้นหาผู้ที่มีประวัติอาศัยอยู่หรือเดินทางมาจากประเทศที่เกิดโรคในช่วง 21 วัน (ณ ปัจจุบัน กินี ไลบีเรีย เซียร์ราลีโอน และเมืองลากอส ไนจีเรีย)
- เฝ้าระวังและสังเกตอาการ หากพบว่ามีไข้หรือมีอาการคล้ายกับโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าภายใน 21 วัน ให้รีบแจ้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทราบโดยเร็ว
- หลีกเลี่ยงการสัมผัส หากพบผู้ป่วยที่สงสัย หลีกเลี่ยงการสัมผัส สวมหน้ากากอนามัย สวมถุงมือ พร้อมให้คำแนะนำการป้องกันโรคเบื้องต้นแก่ผู้ที่สงสัยและบุคคลในครอบครัว

2. หมั่นติดตามข้อมูลข่าวสาร สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า จากกระทรวงสาธารณสุขและสื่อสาธารณะต่างๆ เป็นประจำสม่ำเสมอ เพื่อให้ได้ความรู้ที่ชัดเจน และสามารถไปถ่ายทอด เป็นวิทยากรต่อไป ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ถ่ายทอดความรู้โรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าในชุมชน โดยวิธีการ

- เยี่ยมบ้าน สังเกตให้ความรู้และให้คำแนะนำ
- ให้ความรู้ แนะนำและบริการเบื้องต้นในศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน (ศสมช.)
- ถ่ายทอดความรู้ผ่านหอกระจายข่าว วิทยุชุมชน และสื่อในท้องถิ่นอื่นๆ
- ถ่ายทอดและเผยแพร่ความรู้ เอกสารต่างๆ ในเวทีประชุมประชาคมหมู่บ้าน/ชุมชน ฯลฯ

4. ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และเครือข่ายต่างๆ ในชุมชน เช่น จัดกิจกรรมซ้อมแผนจำลองสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

1. น.ต.นายแพทย์บุญเรือง ไตรเรืองวรวัฒน์	อธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ
2. นายแพทย์ธเรศ กรัษนัยรวิวงศ์	รองอธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ
3. นายแพทย์ภัทรพล จึงสมเจตน์ไพศาล	นายแพทย์เชี่ยวชาญ (ด้านสาธารณสุข)
4. นางอัญธิกา ชัชวาลยางกูร	ผู้อำนวยการกองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน
5. นพ.สัณชัย ชาสสมบัติ	ผู้อำนวยการสำนักสื่อสารความเสี่ยงและพัฒนา
พฤติกรรมสุขภาพ กรมควบคุมโรค

ผู้จัดทำ

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

1. ดร.วรารัตน์ กิจพจน์	กองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน
2. นายจিরวรรณ ประมวลเจริญกิจ	กองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน

กรมควบคุมโรค

1. นางมนัญญา ประเสริฐสุข	สำนักโรคติดต่ออุบัติใหม่
2. ดร.พาหุรัตน์ คงเมือง พัยสุวรรณ	สำนักสื่อสารความเสี่ยงและพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ
3. นางสาวนรินทร์ดา ไชยพาน	สำนักสื่อสารความเสี่ยงและพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ

<p>ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ อีโบลา</p>	<p>อีโบลา ไม่ติดต่อทางอากาศ</p>
<p>อีโบลา ไม่ติดต่อจากน้ำตมน้ำไข</p> 	<p>อีโบลา ไม่ติดต่อทางอาหาร</p>
<p>อีโบลาคิดต่อได้จากสารคัดหลั่งของผู้มีอาการป่วยจากโรคอีโบลาท่านั้น</p> <p>ข้อมูลเพิ่มเติมสายด่วนกรมควบคุมโรค 1422 Web site http://beid.ddc.moph.go.th</p> 	

แหล่งข้อมูลอ้างอิง

สำนักโรคติดต่ออุบัติใหม่: http://beid.ddc.moph.go.th/th_2011/news.php?g=1&items=1697

สำนักระบาดวิทยา : <http://www.boe.moph.go.th/ebola.php>

องค์การอนามัยโลก : <http://www.who.int/csr/disease/ebola/en/>

ศูนย์ป้องกันและควบคุมโรคแห่งชาติ ประเทศสหรัฐอเมริกา (US-CDC) :

<http://www.cdc.gov/vhf/ebola/index.html>